

"Az IMF szempontjából jókor jött a válság"

Orbán Viktor szerint nincs szükség újabb IMF-megállapodásra. Tényleg nincs? Honnan jutunk pénzhez, ha nem az IMF-től? Ki a drágább: a Valutaalap vagy a piac? Mennyire szeretne az IMF hitelt adni nekünk, és miért? Csaba László közgazdász egyetemi tanárt kérdeztük.

Orbán Viktor tegnap kijelentette, nincs szükség újabb IMF-megállapodásra. Tényleg nincs, vagy újabb tárgyalási stratégiával állunk szemben, erősítendő a pozíciónkat?

Jelenleg egy alkufolyamat közepén vagyunk. Ha lesz új megállapodás, akkor azt december közepén kell megkötni. Addig még sok idő van hátra, és nyilvánvaló, hogy egészen más a helyzet, mint 2008-ban, amikor a magyar kormány harakirit követett el, és annak a következményeit kellett rendbe hozni. Akkor benne volt a japán kard a gyomrunkban, így nem volt sok lehetőségünk mérlegelni, hogy mit fogadunk el. Most nincs benne a japán kard a gyomrunkban, és azt gondolom, ha létre jön egy megállapodás, akkor lehetséges elérni más feltételeket.

Ugyanakkor elképzelhető, hogy nincs szükség megállapodásra. A magyar gazdaság elmúlt 30 évét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy volt egy megállapodás 81-ben, egy 88-89-ben, illetve 90-ben, egy újabb 95-ben, majd 2008-ban. Ezt a négy megállapodást kötöttük harminc év alatt egy-másfél éves kifutással, ami azt jelenti, hogy a magyar gazdaság köldökszínór nélkül is működőképes volt nehéz időkben. Ezen az alapon gondolkozhatunk úgy, hogy a jövőben is így lesz.

Ami biztos, a hiányt 3 százalék alá kell vinnünk, miközben törlesztjük az IMF-től és az EU-tól kapott hitelt. Ha a piac látja, hogy szükségünk van pénzre, nem fordulhat elő, hogy drágábban kapunk tőlük hitelt, mint az IMF-től kapnánk most?

A Valutaalap hitelei kimondottan drága hitelek a piaci hitelekhez képest - az extrém pillanatokat leszámítva. Ha lehet kötvényt kibocsátani, az olcsóbb, mint a banki hitel, míg a banki hitel olcsóbb, mint a szindikált hitel. De az olcsósági kérdés mellett fölmerül, hogy a hitel mennyire rugalmas, mennyire kötik a hitelezők erős feltételhez. Azt gondolom, ezek amellett szólnak, hogy IMF-hitelt csak akkor vegyünk fel, ha végképp elkerülhetetlen.

Az IMF-nek milyen érdeke fűződik ahhoz, hogy hitelt nyújtson? Ha ők drágábbak, akkor gyakorlatilag piaci haszon szempontjából fontos számukra a kihelyezett hitel.

Az előző és a mostani gazdasági válság között nekik lényegében semmi feladatuk nem volt. A nemzetközi közvéleményben erősödtek azok a hangok, melyek szerint ilyen intézményre nincs is szükség. Az IMF szempontjából ez a válság nagyon jókor jött, a létük értelme bizonyosodott be.

Lakásbiztosításhoz hasonlítható most az IMF. Alapvetően drága fenntartani, az ember kidobott pénznek tartja, de ha beázik a fölötte levőtől, akkor jobb, ha van, mint hogyha nincs. Most az történt az IMF-fel, hogy bebizonyosodott, akárcsak a biztosító, nem egy teljesen fölösleges, élősdi intézmény. Nyilván az az érdekük, hogy minél több országgal minél nagyobb összegekről megállapodjanak.

Mérlegre tehető, hogy hogyan járunk jobban: IMF-hitellel, vagy anélkül, piacról begyűjtött hitellel?

Csak utólag fog kiderülni, hogy mivel jártunk volna jobban. Ha sikerül az országnak alapvető mutatók tekintetében jó eredményeket elérni, ha tovább növekszik az export, ha a fizetési mérleg hiánya alacsony marad, akkor ehhez nem kell egy ilyen plusz megállapodás.